

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Iesu S. Theol. Professoris
Theologia Tripartita Sive Resolutiones Polemicæ,
Speculativæ, Practicæ, Controversiarum, & Quæstionum,
etiam recentissimarum, quæ in Schola, & ...**

Missionarijs, & alijs animarum Curatoribus, & Theol. studiosis solerter
accommodatæ ...

Complectens copiosè Resolutiones Theologicas, etiam modernas, ad
praxim accommodatas

Archdekin, Richard

Antverpiæ, 1682

Pro Mißione Castrensi, & Navali. De his Missionibus, & rebus ad eas
pertinentibus Resolutiones singulares & variæ deducuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40873

584 PARS 3. 17. 6. Resolutiones practica ad &c.
rens in toto Terilli Tractatu de Conscientia,
præter falsas suppositiones, vel ejus novas ad-
inventiones, vix quidquam reperiri, quod vel
in speciem verum dici possit. Sed hæc verba
sunt, non argumenta, quæ majori studio de-
promenda fuerunt, si voluit ille dictis suis fi-
dem facere, & Terilli doctrinam vel in speciem
labefactare.

Pro Missione Castrensi, & Navali.
QUÆSTIO PRIMA.

AN in militia Tribuni, Capitanei, aut Com-
missarii, ratione stipendii dimidiati, aut
male sibi persoluti, possint in militum lustra-
tione tot ficta nomina conscribere & inducere,
quot sufficiunt ad supplendum stipendium quod
ipsis à Rege debetur?

Visa est aliquibus praxis illa non illicita: Pri-
mò, quia quando constat aliquid justè deberi,
& non posse viâ justitiæ obtineri, licitum vi-
detur debitum illud alio modo compensare. Se-
cundò, Illi qui patriam gubernant satis no-
runt has artes per ficta nomina exerceri, ne-
que tamen videntur requirere ut illis remedia
apponantur, censendi igitur sunt conuiuere,
& hanc praxim permittere: & hoc videtur in-
sinuare Lessius in Posthumis v. *Bellum* pag. 150.

Respondeo tamen, ob alias rationes praxim
illam non esse aequitati consentaneam. Pri-
mò, Quia isto modo nequit poni compensatio
sine fallacia & falsitate, majorem numerum
militum pro minori exhibendo, & affirmando
illum actu sub signis lustrari. Secundò, Ille
modus compensationis stipendii adjuncta habet
maxi-

maxima Reip. detrimenta, ex quibus possit patria periclitari, dum falsò supponitur in exercitu, aut præsidis versari multò majorem militum numerum, & qui possit sufficere ad justam defensionem. Tertio, Qui illa officia amplectuntur, satis norunt sibi sperandam non esse integram stipendii solutionem, nec tamen dubitant eandem cum ceteris conditionem sponte subire. Quarto, Illi officiales accipiunt Patentes in quibus continetur stipendium ipsis tribuendum *quomodo & quando* ceteris de exercitu persolvitur, nequeunt igitur illud sibi tali modo de jure vindicare, & cum tanto rei communis detrimento.

Ex his patet responsio ad primam rationem contrariæ sententiæ supra allatam. Negatur enim licitam esse rei debitæ compensationem mediante fraude & falsitate: & per actionem Reipublica adeo perniciosam: & contra fidelitatem quam illi promittunt Regi in sui officii administratione. Adde, etiam in casu quo licitum esset sua debita occultè recuperare, incumbere obligationem judicandi debitori sibi jam satisfactum esse, si forte solutio denuò postulanda esset. Tantum verò abest ut hoc præstent illi Officiales, ut potius oblatâ occasione pro se, aut post mortem pro suis viduis, exigant iterum pendii residua stipendia, aut sibi conferri promotionem aliquam stipendiis æquivalentem.

Ad secundam rationem: Verum non est Gubernatores patriæ connivere: & hanc praxim altrò permittere. Quia tales Officiales ad eos delati punirentur, & aliqui puniti fuerunt, & in ordinem gregatiorum redacti. Quod autem non curent in eos adedè severè inquire, fit ex

eo, quod nolint forte offensionem præbere viris fortibus & necessariis, qui à militia deficerent.

Nota tamen primò, P. Lessium, loco supra citato, testari, Principem Parmensem Patribus nostris aliquando respondisse, non esse faciendum scrupulum Capitaneis ob 4. aut 5. placas mueras, ut vocant. Sed an eadem sit mens & indulgentia modernis Gubernatoribus, non nisi ex ipsis constare potest.

Nota 2. Usu in militia recepto Capitaneis concedi locum mortuum pro duobus aut tribus famulis, et unum pro signifero, etsi famulos actu non habeant.

Q U Æ S T I O II.

Quando milites post lustrum moriuntur aut fugiunt, an jus ad stipendium, quod ipsis remanet debitum, devoluatur ad eorum ducem, an verò ad hæredes?

Respondeo, Communi jure devolui ad hæredes ab intestato, sicut aliæ actiones et credita defunctorum: nec apparet ratio quæ ducibus jus ad stipendium alienum concedat. Si tamen Capitaneus dederit militi pecunias mutuas, potest ex stipendio illi à morte aut fuga debitis, tantum sibi reservare quantum ille concessit. Quia cum onera defunctorum transeant etiam ad hæredes, debent hi contenti esse ut creditor sibi hac ratione satisfaciatur.

Q U Æ S T I O III.

Quando Rex transcribit summam pecuniæ in stipendia militaria, an hoc quod superest post lustrum et stipendia soluta, possint sibi retinere capitanei aut tribuni, quando sciunt Commissarios sibi retenturos si illis reddatur.

Respondeo

Respondeo negativè, si alium detinendi titulum non habeant. Hoc enim tantum foret ac si quis pecuniam alienam sibi occuparet, eâ tantum ratione, quod si illam non accipiat, ab alio fure sit præripienda.

Q U Æ S T I O I V.

AN licitum sit militare in Bello de cuius iustitia miles habet opinionem tantum probabilem?

Respondeo affirmativè, & quando aliæ non suppetunt rationes, dico sufficere quod iudicet Principem qui bellum indicit, vel sustinet, esse virum prudentem & bonæ conscientiæ, nec seduci à pravis consiliariis; & è contra adversarium non adedè pium, ac prudentem esse. Prudenter enim agit miles se conformando authoritati aliorum, quamdiu nihil habet certi quo auctoritas illa elidatur. Ita docet Diana cum pluribus part. 11. tr. 5. resol. 28. & Scildere de principiis conscien. tract. 2. p. 164.

Quæres, Quid dicendum, quando miles de iustitia belli positivè dubitat?

Respondeo, non licere eo casu militare, si non possit dubium illud vincere, ut docet supra Scildere, Diana, & Ariaga disp. 16. sect. 5. n. 36. In bello tamen defensivo dubitans de jure Regis qui bello impetitur, & qui bonâ fide regnum possidet, militare potest, & dubium deponere, ex principio generali, quod in dubio melior sit conditio bonâ fide possidentis. Et plerumque excusari possunt milites à formali peccato, quod per suasi ab aliis, per ignorantiam invincibilem rationum partis adversæ, ad bellum trahantur, ut notat cum aliis Diana part. 4. tr. 4. resol. 32. qui addit illos posse militare utrilibet parti, etiam

588 Pars 3. tr. 6. Resolutiones practicae ad &c.
quando rationes probabiles pro iustitia belli utrimque habentur.

Q U Æ S T I O V.

AN in Castris possit Confessarius absoluere milites in praelio moribundos, etsi non dent aliud signum vitæ Christianæ, quam quod militent in exercitu Catholico, in quo tamen aliqui hæretici sunt admixti?

Respondeo, tales posse absolui sub hac conditione, si sis capax absolutionis. Ita etiam resoluit Scildere de principiis conscientiæ tr. 6. p. 724. ubi adducit citatum à Caramuel P. Saillarts in literis ab ipso datis Romæ 3. Novembris 1645. Ratio est, quia milites illi per professionem fidei Catholicæ satis indicarunt se velle in morte absolui, & illa voluntas sufficienter indicata est Confessario per eos qui significarunt hunc exercitum in quo militant esse Catholicum. Nec refert quod aliqui in illo exercitu sint hæretici. Quia si in exercitu aliquo plerique forent Catechumeni, & pauci fideles sive baptizati, qui non possint discerni à Catechumenis, omnes sub conditione baptizari deberent, ut idem Scildere supra admittit.

Sed quid si exercitus sit hæreticus, in quo tamen pauci aliqui sunt Catholici, an omnes moribundi sub conditione absolui debeant?

Resoluit ibidem Scildere negativè. Quia obstat reverentia Sacramenti ne sub conditione conferratur tam multis, quorum pars maxima absolute non vult absolutionem sibi conferri, quam credunt homini nihil prodesse: sic licet in Civitate aliqua dubium esset de paucis indeterminatis an fuerint validè baptizati, non ideo omnes urbis incolæ sub conditione rebaptizandi forent.

QUÆS.

Q U Æ S T I O VI.

AN licitum sit Commissariis aliquos pagos ca-
piraneis ac militibus onerare, ut ab aliis pa-
gis, qui se redimunt, pecuniam accipiant?

Respondeo negativè, Nullus enim assignari
potest titulus honestus quo possint Commissarii
cum aliorum gravamine non legitimo illas pecu-
nias extorquere. Tenentur enim illi ex officio
servare justitiam distributivam, ut quantum fie-
ri potest pagi in quos milites sunt distribuendi æ-
qualiter graventur: quando autem pagos ali-
quos acceptâ pecuniâ oneri communi subdu-
cunt, necesse est reliquos majori militum nume-
ro gravari: quod omnino iniquum est, nisi pecu-
niam illam in ipsorum onere levando infumant.

Q U Æ S T I O VII.

AN, & quomodo militibus, & aliis castra ju-
sta fequentibus, licita sit pabulatio in terra
non hostili.

Respondeo, & dico primò, licitam non esse pa-
bulationem in terris amicorum, aut subditorum
Regis, si satis pabuli ad castra advehatur, vel pos-
sit pretio comparari. Quia non videtur miles
plus juris habere ad aliena pascua, quàm ad alie-
num gregem, panem, aut frumentum, quæ ne-
quit in hoc casu sibi justè usurpare: & ita docet
Lessius in posthumis v. Bellum p. 150.

Dico secundò, Si pabulum sufficiens non ad-
vehatur, nec possit per inopiam pretio compara-
ri, tunc locum habet doctrina de extrema neces-
sitate, in qua censeri debent pabula esse com-
munia: sic tamen ut illi qui præ ceteris passus
fuisse enorme damnum facienda sit compensa-
tio, sicut fieri solet in rebus aliis magni pre-
tii

Sunt tamen qui existimant ex consuetudine communi receptam esse militum in Castris liberam pabulationem, tanquam onus commune prædiorum, quando pro utilitate Provinciae bellum geritur: Et æquum esse ut divites quorum sunt prædia hoc onus sustineant, cum ex prædiis suis magna emolumenta aliis temporibus percipiant: Sicut rhedis, fericis vestibus, & aliis quæ in usu divitum potissimum versantur, iusta aliquando vectigalia imponuntur, quæ ipsi præ aliis facile possunt sustinere.

Propter hanc rationem & consuetudinem, si verè subsit, non audet Lessius supra, condemnare liberam illam pabulandi facultatem, si à Principe positivè permittatur, & pauperibus, si inde grave damnum passi fuerint, compensatio præstetur. Nam horum aliquos præ aliis enormiter gravare nec ipsi principi licitum, cum in oneribus imponendis teneatur servare justitiam distributivam. An autem Principes talem potestatem pabulandi fecerint, facti quaestio est. Præsumptio aliqua in oppositum esse potest, quod permittant Magistratibus contra huiusmodi pabulatores potestatem ordinariam exercere: nec audeant viri magis probi præsentem Domino absque aliqua compensatione hanc libertatem sibi vindicare.

Q U Æ S T I O V I I I.

AN Missionario Navali licitum sit aliquando in ipsa navi celebrare, etiam dum actu navigatur?

Negant passim plurimi quos refert, & sequitur Vasquez disp. 232. cap. 3. num. 4. Suarez disp. 81. sect. 2. Bonacina disp. 4. quest. ult. par. 9. Gavan-
1115

ius in Rubric. Missal. part. 1. tit. 20. alique.

Respondeo tamen cum multis & probatis Theologis, id in utroque casu proposito licitum esse, quando non adest morale periculum, ne Calix navis agitatione effundatur, quale periculum in navibus præsertim grandioribus sæpius abesse multorum experientia testatur. Cum igitur talis celebratio nullo speciali jure prohibeatur, nulla adfertur sufficiens ratio cur occurrente causâ idoneâ omitti debeat. Causas autem idoneas recenset *Leander de Sacrif. Missæ tract. 8. disp. 7. q. 18.* præceptum in Dominicis & Festis audiendi Missam: communicandi in Paschate: accipiendi Viaticum in mortis articulo. Possunt & aliæ causæ occurrere, nec video cur non possit aliquando sufficere singulare desiderium, & solatium vectorum, præsertim in diuturna navigatione. Hanc sententiam fusè defendit *Card. Luge disp. 20. sect. 4. & Granadus tract. 14. disp. 13. nu. 2. Fagandez præc. 1. lib. 3. cap. 10. Hurtadus disp. 4. diff. 6. Layman de Sacrif. Mis. cap. 5. n. 6. & plures alii.*

Queritur 2. An liceat in navigiis aut triremibus sacram Eucharistiam permanentiter servare? Negant id licere plerique Authores qui nolunt licitum esse in navibus celebrare, ut *Henriquez lib. 9. cap. 27.*

Sed respondeo cum pluribus, id omnino permitti, ubi in navigio reperitur locus decens, & à turba nautica satis separatus in quo S. Hostia servari possit. Quia id minus habet difficultatis quam Missæ celebratio, quam ostendimus à probatis Authoribus admitti, & potest aliquando peculiaris usus, & necessitas ægrorum id postulare. Et quidem olim navigantes sacram Eucharistiam secum deferre consuevisse refert *D. Ambrosius & Metaphastes*, ut admittit *Henriquez supra*

592. Pars 3. tit. 6. Resolutiones practicae ad &c.
praecitatus, nec hodie extat praecceptum id pro-
hibens, modò indecentia & irreverentia cavea-
tur: idque disertè tradit *Leander à SS. Sacramento
de Sacrif. Missae tract. 8. disp. 7. q. 19. & Granadus su-
pra num. 7. aliique.*

Quaeritur 3. An licitum sit etiam in littore a-
ram erigere, & Missam celebrare pro nautis &
navigantibus, & in Castris pro militibus?

Respondeo, id licere dummodò habeatur al-
tare portatile, & reliqua ad celebrationem re-
quisita. Possè autem dictis locis celebrari, ut die
festo Missa audiatur, docet *Henriquez, Sà. Hurtado,
Lugo aliique, apud Leandrum supra quaest. 16.*

Quaeritur 4. An si contingat ibi, aut etiam ali-
bi, post inceptum Sacrum lumen extingui, nec
aliud commodè inveniri, possit Sacerdos sine lu-
mine Sacrum continuare & perficere? Negat
*Fagundez cap. 22. num. 19. nisi extinctum fuerit
lumen post consecrationem.*

Respondeo, probabilius videri posse Missam
continuari in praedicto casu, etiamsi lumen ex-
tinctum fuerit post Offertorium ante Consecra-
tionem, quia jam oblata sunt ea, quæ postea e-
runt consecranda, nec potest tunc sine aliorum
incommodo consecratio, & Sacrum omitti. Ita
*Leander supra, citans pro hac sententia Card. Lu-
go his disp. 20. num. 77.*

PRAXIS